

UiT

THE ARCTIC
UNIVERSITY
OF NORWAY

Open Access – noen aspekter

Forskningsrådets rundebordskonferanse om OA,
Oslo 30.03.2016

Jan Erik Frantsvåg
Open Access-rådgiver og -forsker
Universitetsbiblioteket
UiT Norges arktiske universitet

Har vi råd til en overgang?

- Fra abonnement til artikkelbetaling
 - I utgangspunktet er all publisering allerede finansiert
 - Overgang til OA skal ikke endre kostnadsbildet vesentlig
 - Ergo har vitenskapen fortsatt råd til å finansiere publiseringen også innenfor en APC-basert modell
 - Men kostnadsfordelingen mellom institusjonene kan endre seg
 - Ikke noe en-til-en-forhold mellom bruk av litteratur og produksjon av ny litteratur
 - Abonnementsmodellen gir gode muligheter for super-profitt for utgiverne
 - Tidsskriftene er komplementære goder
 - Monopolistisk konkurranse
 - Prisdiskriminering
 - APC-modellen gir muligheter for priskonkurranse
 - Tidsskriftene er alternative goder

Berlin 12

- Max Planck Digital Library har presentert en analyse på land-nivå
- Konklusjonen er at på land-nivå vil Norge (og alle [?] andre) tjene på en overgang
- Bruker informasjon om korresponderende forfatters tilhørighet for å fordele artikler på land/sektorer/institusjoner
 - Korresponderende forfatter bærer hele kostnaden for en artikkel
- Man kan ikke telle artikler lokalt
 - Artikler vil da bli talt flere ganger, en gang per involvert institusjon
 - MPDL anslår at Norge må betale for i overkant av 60 % av de norske artiklene (2013: 61 %)

Norske tall

- Basert på CRISStin-data
- Bruker artikkelandeler som uttrykk for sannsynligheten for at en institusjon må betale for en gitt artikkel
- Institusjonens forventede antall artikler som må betales for er da lik summen av artikkelandeler
 - gir høyere andel artikler (ca. 5 prosentpoeng) som må betales for av en norsk institusjon (2013: 67 %; 2014: 65 %)
 - UH-sektoren må betale høyest andel av sine artikler, 56 % mot helse 38 % og instituttsektor 46 %

Hva vil en flip-over koste?

- Sum artikkelandeler for alle institusjoner 10 800 (2014)
 - Relativt konstant 2012–2014
- Hva koster en artikkel?
 - Kortsiktig anslag 30 000 per artikkel
 - 324 mill kr for hele den norske produksjonen
 - Langsiktig anslag 20 000 per artikkel
 - 216 mill kr for alt
- Avhengig av troverdigheten til kostnadsanslagene
 - UK-tall for 2014: median-kostnad på GBP 1502 (NOK 18 500)
 - Stort innslag av hybrid
 - Veldig store forskjeller mellom rene OA-utgivere, OA-tidsskrifter hos generelle utgivere og OA i abonnementstidsskrifter (hybrid)
 - De siste nesten dobbelt så dyre som de første

-
- En flip-over vil starte med offsetting deals, dvs. Enkeltavtaler om konvertering av abonnementsmidler til artikkelbetaling
 - Hybrid-modellen til hybrid-pris
 - Men etter hvert vil tidsskriftene måtte bli OA, om offsetting griper om seg
 - I et OA-marked er det rom for nye aktører
 - Store kostnadsforskjeller
 - Men first mover disadvantage
 - Vil få økte utgifter
 - Langt rimeligere med offsetting enn ren individuell bruk av hybrid
 - Men offsetting er en avtale hvor utgiver vil sørge for fortjeneste
 - Vesentlig lavere utgifter oppnås først når andre også tar i bruk offsetting/flip-over
 - «Big deals» vil bli borte
 - Prisdiskriminering vil bli vanskeliggjort

Et regnestykke for en flip-over

- For UH-sektoren, har ikke kostnadstall for de andre sektorene
 - Dekker 97 % av artikkelproduksjonen i UH-sektoren, 70 % av den totale norske produksjonen

Regnestykket for UH-sektoren		
<i>Alle beløp i millioner NOK</i>	Kort sikt	Lang sikt
	(høy APC)	(lav APC)
APC-kostnader	225,8	150,5
Innsparinger i nåværende utgifter		
Konsortie-baserte abonnement	164,1	
Lokale abonnement	65,6	
Publiseringsfond	13,5	
Netto innsparing ved overgang	17,4	92,7

- I tillegg kommer andre innsparinger på anslagsvis 20 mill. kr. på lang sikt.

Hva med resten?

- Har ikke kostnadstall for abonnement mv.
 - Men gode tall for publisering, slik at APC-kostnader kan beregnes

Publiseringskostnader i institutt- og helsesektorene		
<i>Alle beløp i millioner NOK</i>	Kort sikt	Lang sikt
APC-kostnader	(høy APC)	(lav APC)
Instituttsektoren (1700 artikler)	51	34
Helsesektoren (1400 artikler)	42	28
Totale APC-kostnader for sektorene	93	62

- Langtidskostnaden er lavere enn innsparingene i UH-sektoren. Og det finnes også innsparingsmuligheter i disse to sektorene
- På lang sikt er en overgang lønnsom for de tre sektorene under ett

I sum

- Lønnsomt, men ikke mye, for UH-sektoren på kort sikt
- Svært lønnsomt på lang sikt for UH-sektoren
- Også lønnsomt for alle sektorer under ett på lang sikt
- Store forskjeller mellom institusjonene
 - Mange kommer dårligere ut i kalkylen på kort sikt
 - Få kommer dårlig ut på lang sikt
 - De som gjør det er kjennetegnet ved relativt lave abonnementskostnader per publisert artikkel
 - Effektivitet eller sulteforing?

Men er det det avgjørende regnestykket?

- Regnestykkene viser interne kostnader i UH-/forskningssektorene
- Houghton-rapportene viser at en vesentlig effekt av OA er at avkastningen av forskningen som investering for samfunnet, blir vesentlig høyere
 - Forskningsresultater tas i bruk raskere og bredere
 - En overgang lønnsom for samfunnet selv om alle institusjoner kom negativt ut i regnestykket
- Forskningen blir mer effektiv ved bedre tilgang til publikasjoner
- De ideelle begrunnelser for OA ivaretas
 - Solidaritet med fattigere land/institusjoner
 - Demokratisering av vitenskapen og en bedre informert offentlig debatt

U i T

THE ARCTIC
UNIVERSITY
OF NORWAY

Ta gjerne kontakt for mer informasjon!

Jan Erik Frantsvåg

(+47) 77 64 49 50

(+47) 995 06 207

jan.e.frantsvag@uit.no

<http://orcid.org/0000-0003-3413-8799>

<http://tinyurl.com/7oghndg>

